Ч. 162 (13.401). Львів, неділя 25. червня 1933. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 СОТ.

Ті, що вносять хаос в українське життя.

(Прилюдна відповідь на прилюдні запити.)

ДЕЩО ПРО АНОНІМНІ ЗАПИТИ.

У відповідь на мої дві статті п. з. „Не можна мовчати“ і „Треба протиділати“, поміщені в „Ділі“, появилася в „Нов. Часі“ довжезна стаття п. з. „Запити до Генерального Секретаря УНДО“. Завсіди і всюди так водиться, що коли хтось до когось прилюдно в пресі ставить запити, то підписується під ними. „Новий Час“ ставить запити анонімно. Вслід за тим громадянство не знає, хто є тим анонімним Катоном української політики і моралі, а я не знаю, кому маю відповідати. Є загально відомою тайною, що політичний напрямок часописам, яких власником є п. Тиктор, диктує сам видавець, що члени редакції не мають ніякого або дуже малий вплив на поодинокі політичні потягнення п. Тиктора і що в „Новому Часі“ появляються анонімні політичні статті, писані і деякими відомими особами зпоза редакції. На анонімні заміти міг би я зовсім добре не відповідати, бо вже сама анонімність звільнює від цього обовязку. Одначе не хочу з цього користати і тому відповім на всі запити п. видавцеві Тикторові, який з природи річи мусить брати відповідальність за все, що пишуть і проповідують його часописи.

СВОЄРІДНИЙ СПОСІБ ПОЛЄМІКИ.

П. Тиктор придержується в полеміці своєрідних засобів. Він мабуть чував, що найкращою обороною є не проста відповідь на порушені заміти, а наступ на автора статті і вирішив цю методу пристосувати і в запитах до мене. У статті п. н. „Треба протиділати“ поставив я цілу низку конкретних замітів проти „Нового Часу“, „Нашого Прапору“ і „Комаря“. Те саме зробила редакція „Мети“. П. Тиктор поминає гробовою мовчанкою всі мої конкретні заміти проти себе і своїх часописів, а виступає з закидами проти мене, як головного секретаря УНДО і як людини. Таким чином, думає п. Тиктор, українське громадянство забуде всі мої заміти, а займеться новою полемікою, веденою в зовсім іншій площині. Що-ж робити? Кожний веде полеміку, як уміє.

ХТО І НА КІМ ЗРОБИВ КАРІЄРУ?

„Новий Час“ у своїх запитах пише:

„Таж п. Целевич цілою своєю політичною карієрою тісно звязаний з „Новим Часом“. Без попертя в „Новому Часі“ незамічений блукав би між параграфами, компілюючи правні поради“.

На цю писанину „Нового Часу“ не буду відповідати, бо думаю, що українське громадянство має і без моєї відповіди вироблений погляд про вірність чи невірність цього твердження. Не я зробив політичну карієру на „Новому Часі“, а „Новий Час“ і в деякій мірі „Народня Справа“ завдячують своє поширення і свій успіх у великій мірі активній піддержці Українського Нац.-Демокр. Обєднання і його послів та сенаторів. Память часи, коли я сам і інші посли та сенатори, а також усі партійні установи всіма засобами підтримували „Новий Час“. На політичних вічах і довірочних нарадах розкидували летючки „Нового Часу“ і йшла устна пропаганда за тими часописами. Робили це дуже часто ті самі особи, проти яких теперішний власник „Нового Часу“ п. Тиктор веде безоглядну боротьбу. Своєчасний співласник „Нового Часу“ п. Паліїв заявляв усім, що вважає цей часопис не своєю особистою, а громадською власністю і що цей часопис придержується програми УНДО. Одначе відносини в „Новому Часі“ основно змінилися. Редактор Паліїв і о. К., колись співвласники „Нового Часу“, від осени минулого року перестали ними бути, а одиноким власником „Нового Часу“ і цілої низки інших часописів став п. Тиктор.

П. Тиктор на „Новому Часі“ зробив особисту і грошеву карієру. В часі, коли я вже був секретарем Українського Горожанського Комітету і міжпартійної ради, п. Тиктор приїхав з Красного до Львова як нікому незнана особа і став адміністратором „Нового Часу“. Він зі звичайного платного урядовця став співвласником „Нового Часу“, а вкінці одиноким власником цього й інших часописів. Загально відомо, що п. Тиктор ще як адміністратор „Нового Часу“ скріплявся матеріяльно, коли рівночасно „Нов. Час“ треба було кількома наворотами матеріяльно підтримувати. Отже хто і яку карієру робив тоді на громадському часописі „Новий Час“?

ВІДПОВІДЬ НА ДВА ЗАПИТИ.

У півтретя-шпальтовій статті „Нового Часу“ де зачіплено багато справ, є між іншим два запити до мене, як Головного Секретаря УНДО. Ці запити такі:

„1) Чому п. Целевич, щойно тепер завважив вплив націоналізму п. Донцова? Чому УНДО не протиставилося націоналізмові Донцова і його політичним статтям на сторінках „Літературно-Наукового Вістника“?

2) Чому п. Целевич зробив своє відкриття про великий вплив легальної і нелегальної т. зв. націоналістичної революційної літератури на психіку української молоді щойно тепер? Цяж література має за собою понад 10 років істнування. Чому п. Целевич завважив шкідливий вплив її щойно у 1933 р.?“

Автор запитів у „Новому Часі“ зовсім не орієнтується в українському політичному житті. Книжка Донцова „Націоналізм“ появилася у 1926 р., а на III. Народньому Зїзді УНДО, який відбувся у днях 24. і 25. грудня 1928 р., ред. Василь Мудрий виголосив політичний реферат, у якому обговорив точніше націоналізм Донцова й ідеольогію т. зв. націоналістів. Зацитуємо один уступ цього реферату:

„Цей теоретик (Донцов) защіплює елементи анархізму в душах його прихильників, особливо у частини молоді. Дмитро Донцов учить наших молодих людей паралізувати та розбивати національне життя зокрема навіть фізично ліквідувати ті одиниці, які протиставляться такій „націоналістичній“ романтиці. Така „ідеольогія“, чи такий дивоглядний світогляд донцівського націоналізму може довго підточувати наш національний організм, якщо кожний молодець буде кермуватися гаслами безсанкціональности і повної довільности своїх вчинків“... „Ago quia absurdum“. — це дійсно гасло повної анархії та руїни“.

Отже ред. Мудрий у своєму політичному рефераті, виголошеному від Проводу партії, заняв ясне становище супроти націоналізму Донцова ще в 1928 р. Проти такого становища ніхто з учасників Зїзду не виступив навіть у дискусії. Звіт з III. Народнього Зїзду разом з рефератом ред. Мудрого вийшов друком окремою книжкою і вслід за тим відношення УНДО до націоналізму Донцова є загально відоме широким колам українського громадянства. Не наша вина, що автор статті про це не знає.

Націоналізмові Донцова і багатьом тезам революційної націоналістичної літератури протиставлялися від довшого часу. Зокрема як секретар УНДО більш як від року уладжую в найважніших центрах краю, як у Станиславові, Тернополі, Перемишлі, Коломиї, Золочеві, Городенці, Самборі, Дрогобичі, Стрию, Чорткові і т. д. дискусійні вечорі української інтелігенції себто старшого громадянства і молоді. На всіх тих вечорах обговорюю й опрокидую поодинокі неслушні тези українського революційного націоналізму. Зацікавлення тими вечорами завсіди дуже велике, бо в кожному місті брало в них участь від 70—200 осіб. Крім цього мав я два дискусійні вечорі з українською академічною молодю у Львові в „Академічному Домі“. В усіх вечорах брала живу участь у дискусії українська академічна молодь. Не моя вина, що автор статті в „Новому Часі“ про ці дискусійні вечорі нічого не знає, чи з якихось причин знати не хоче.

Самозрозуміле, що коли УНДО переводило дискусію з молодю і старшим громадянством на тему розходжень між молодю і старшим громадянством, то не мало найменшої причини брати участь в анкеті, яку в тій самій справі розписав „Новий Час“.

„ОЙ, ЩОЖ ТО ЗА ШУМ УЧИНИВСЯ“...

У „Новому Часі“ з дня 22. червня ц. р. появилася чергова, розуміється, знову непідписана політична стаття під наведеним тут наголовком. Автор цієї статті виступає в обороні п. Донцова і намагається доказати, що був час, у 1926 р., коли УНДО ставилося позитивно до ідеольогії Донцова. Ніхто не перечить, що в тому часі деякі члени УНДО, а в тому мабуть і автор непідписаної статті, ставилися позитивно до Донцова. Стаття не вносить до справи нічого нового, з неї не можемо навіть довідатися, чи автор статті приймає чи відкидає ідеольогію Донцова, а зокрема ніхто з УНДО не перечив і не перечить потреби теоретично-наукової й історичної критики його ідеольогії.

ЗАЛЕЖНА І НЕЗАЛЕЖНА УКРАЇНСЬКА ПРЕСА.

П. Тиктор називає свої часописи незалежною українською національною пресою. В дійсності нема незалежної преси. Кожний часопис залежний або від одиниці, або від якоїсь громадської чи політичної установи. „Свобода“ є органом УНДО і як така є залежна від партійних установ, „Мета“ є органом Українського Католицького Союзу, „Діло“ є власністю Видавничої Спілки „Діло“ і т. д. Ті всі часописи залежні від громадських чи політичних установ. Правда, що часописи п. Тиктора не є залежні від якихось громадських установ, зате вони залежні від нього. Коли візьмемо під увагу, що п. Тиктор досі не дав себе пізнати ані в громад-

Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego! Sąd okręgowy VI. karny we Lwowie w składzie Wiceprezes J. Antoniewicz jako Przewodniczący, S. O. A. Jagodziński i Dr. J. Locker jako głosujący w sprawie konfiskaty Nr. 142 czasopisma „Dilo“ z daty Lwów dnia 4. 6. 1933 do Sygn. VI 1 Pr. 273/33 na posiedzeniu niejawnem w dniu 9. czerwca 1933 po wysłuchaniu zdania Prokuratorji Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 2. 6. 1933 przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma „Dilo“ Nr. 142 z daty Lwów dnia 4. 6. 1933 zawierającego 1) w artykule „Obłuda czy naiwność“ od słów „Ta koły“ do słów „świata“, od słów „I szczojno“ do słów „manifestacjach“, od słów „czejże“ do końca artykułu znamiona wyst. z art. 127 kk. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. 12 1862 Dzpp. Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu tendencyjnem komentowaniem stanowiska władz państwowych odnośnie do zagadnień polityki ukraińskiej na terenie Małopolski Wsch. publicznie znieważyć wymienione władze. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący Antoniewicz w. r. Protokulant Turkiewicz w. z. Janowicz st. sekretarz.

ської праці, ані в політиці, то зрозуміємо, що залежність часописів тільки від п. Тиктора і непідпорядкування їх ніякій громадській установі мусить вносити в громадське життя хаос і спричиняти ріжні потрясення. Коли в часописі, залежному від громадських установ, напише хтось невідповідну статтю, то дотична громадська установа може приборкати неслухняного редактора й опрокинути статтю, доповнити її, спростувати. Коли п. Тиктор займе якесь становище до політичної події, хочби й найбільше нещасливе, то нема кому впливати на зміну його становища. Редактори „Нового Часу“ є тільки платними службовиками, підчиненими власникові.

Ціла полеміка, яку веде „Новий Час“, іде за те, хто в українському житті має надавати напрямок. Чи громадські й політичні установи, чи одна амбітна і тільки під торговельним оглядом заінтересована, а під політичним оглядом недосвідчена і перед ніким невідповідальна людина, п. Тиктор.

Володимир Целевич.

Кн. Микола приїздить до Польщі.

БУКАРЕШТ. (ПАТ). Румунська преса заповідає приїзд до Польщі в найближчому тижні князя Миколи, який відбуває подорож по европейських осередках летунського промислу.

Перед приїздом Гітлера до Риму.

ПАРИЖ. (ПАТ). З Риму повідомляють, що Мусоліні відбув конференцію з італійським амбасадором у Берліні Церуттієм у справі приїзду до Риму Гітлера на торжество підписання пакту чотирьох. Це торжество має відбутися в найближчому місяці. На ту церемонію запросять також премієра Даляді і Мекдональда.

Клопоти з гітлерівцями.

ВІДЕНЬ. (ПАТ). У віденській дільниці Фаворітен найшла вчора поліція в мешканні одного нац.-соціяліста бомбу зі 130 грамами пікренового квасу. Арештовано 6 гітлерівців і 3 жінки. Командант віденського відділу нац.-соціялістів Рудольф Май утік з Відня мабуть до Баварії.

Націоналізм у більшовицькому царстві.

НЮ ЙОРК, 31. травня (Вл. Кор.). З Льондону наспіла до тутешніх бібліотек книжка Ганса Кона п. н. „Націоналізм у Радянському Союзі“. Автор є німцем і ця праця появилася вже була в німецькій мові, а тепер в англійській. Автор розбирає національне питання в більшовицькому царстві і приходить до висновку, що там націоналізм не грає ролі. Не заперечує, що там живуть ріжні нації, що більшовики дали колишнім поневоленим народам нібито мовну свободу, але рівночасно вони створили понад-національну ідею, яка має на меті всі ті нації тримати нарівні. Для нас, українців, цікаві деякі замітки автора у відношенні до української проблеми. Ось-так напр. в одному місці пише Кон: „Зєдинення колишньої царської імперії не пішло з Київа. Київ почував у собі останній відплив старо-римських филь. Київ через свою ріку Дніпро, яка пливе на полудне, був звернений колись до геленістичної (грецької) минувшини. Зате зєдинеяна імперія пішло з Москви, котра мала комунікацію з Казанем та Астраханом і з азійськими озерами, які не мали злуки зі Середземним Морем, колискою старовинної культури“. Щоби показати, якими гаслами заманили більшовики нарід, наводить автор одну строфку більшовицького гимну. Вона звучить при кінці: „Ми наш новий світ збудуєм: Хто був нічим, буде усім!“. Але дорого заплатили обманені більшовиками темні люди, що надіялися стати всім — і це виказує автор наглядно.

Не цікавляться.

ЛЬОНДОН. (ПАТ). Офіціяльні урядові круги заперечують поголоскам, начеби британський уряд цікавився проєктом реставрації Габсбургів на австро-угорськім престолі.

Бомба й чек для Рузвельта.

На днях през. Рузвельт одержав листа з чеком на 75 міл. долярів із зазначенням, щоби ті гроші призначив для безробітних. Чек був безвартісний і поліція викрила, що вислав його Йос. Дольдо, 20-літній італійський еміґрант, тойсам, що вислав був Рузвельтові бомбу в скринці, після його вибору президентом Зл. Держав. Дольда арештовано.

Високі ростом.

На зразок Фридриха Вільгельма I. ввів канцлер Гітлер окремий відділ гітлерівських міліціонерів високих ростом.

Делікатна полєміка.

НЮ ЙОРК, 31. травня. (Вл. кор.). Між щоденником „Ню Йорк Таймс“ і католицьким тижневиком „Бруклин Теблет“ ведеться дуже цікава дискусія, якої може пересічний читач не замічує. „Теблет“ від довшого часу закидає „Таймсові“ сторонничість в обороні поневолених. Каже, що для пригнічених у Німеччині жидів „Таймс“ присвячує цілі сторінки, а для поневолених католиків в Еспанії та Мексику і для живцем вині-

щуваних християн у Радянщині не має ніякого теплого слова. Наче у відповідь на це помістив минулого тижня „Таймс“ статтю редакційну, в якій сказано, що пригнічення католиків в Еспанії та Мексику не має ніякої анальогії з пригніченням жидів у Німеччині, бо в Еспанії і Мексику католики переслідують католиків, а в Німеччині одна раса гнете другу. На це відповідає „Теблет“, що гніт усюди є гнетом, без огляду на те, хто його допускається. Зрештою правлячі круги в Еспанії та Мексику є лише з уродження католиками, а тепер вони соціялістами. А за Радянщину, про котру нема згадки в „Таймсі“, пише „Теблет“, що там пізнати переслідування релігійне в тому, що жиди мають керму правління у своїх руках, а в найгіршому разі якісь безбожники, що переслідують християн. І тому саме „Таймс“ ніколи не хоче згадувати про переслідування християнської релігії в Радянщині. Відомо, що видавці та власники „Ню Йорк Таймс“ — це жиди.

Води на Закарпаттю опадають.

З Ужгороду повідомляють: Небезпека від повені вже минула. Ріки вже спадають. У селі Ряпид комісія списує шкоди, заподіяні наслідком розірвання греблі на ріці Бистрій. Комісія зарядила, що підмитих хат, які можуть завалитися, мають стерегти. Навіщене населення одержить поміч із фондів елементарних шкіл. Також потік Коропець у мукачівській окрузі забрав кілька циганських хат. Біля громади Есені (в ужгородській окрузі) опадаюча вода Тиси викинула трупа невідомого чоловіка, який потонув мабуть як були високі води в Мадярщині.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 25. ЧЕРВНЯ 1933.

Т. М.

10-ліття Незалежної Української Високої Школи.

Ювилей Українського Високого Педагогічного Інституту ім. М. Драгоманова в Празі.

Прага, 19. червня 1933. Сьогодні відбувся в салі Геольогічного Інституту ювилей 10-тилітнього іствування Укр. Вис. Пед. Інституту ім. М. Драгоманова. Святочну Академію відкрив ректор І-ту проф. д-р В. Сімович прегарною промовою, в якій дав історичний погляд повстання і розвитку інституту, як незалежної української високої педагогічної школи та зупинився на основах і програмах навчання Інституту. В умовах досить несприятливого еміґрантського животіння, У. В. П. Інститут ім. М. Драгоманова почав свій розвиток майже з матуральних та педагогічних курсів. Головним ініціятором інституту був Укр. Громадський Комітет, особливо найкращий його член покійний М. Ю. Шаповал. Інститут почав незвичайно скоро розвиватися і зосередивши біля себе найвизначніших наших професорів за кордоном у 1924 р., відокремлюється в самостійну установу і відтак поступово переорганізовується у високу педагогічну школу з високошкільною організацією та поширеними загальними і соціяльними програмами навчання.

При Інституті повстали три відділи: 1) історично-літературний (історії та суспільних наук), 2) природничо-математичний та 3) музичний, які охопили цілу систему сучасного наукового знання. При всій своїй вузькій спеціяльності, слухачі могли собі вибирати до вподоби той чи інший відділ, ту чи іншу дисципліну з кожного відділу. але передумовою успішности студій в Інституті був цілий ряд обовязкових предметів, без яких годі було закінчити Інститут. Саме в тому своєрідний характер програм навчання Інституту, де [illegible] вузької спеціялізації був гармонійно злучений з універсалізмом, який, на нашу думку, для українського педагога конче потрібний, як передумова вільного та широкого культурного розвитку нашого народу. Саме тим пояснюється те, що студіювати в Інституті не було легко; за виклади слухачі мусіли ходити; треба було складати багато обовязкових іспитів і кольоквіїв, у більшій мірі як по інших високих школах. У. В. П. І., його професура і студентство, що перейшли, як то кажуть „крізь огонь і воду“ української визвольної боротьби, творили одну спільну рідню, обєднану органічно довкола спільної культурної праці. Інститут виконав працю неабиякої ваги. Передовсім з Інституту вийшло понад сотні українських середньошкільних педагогів, совісних знавців своєї справи; понад 30 докторів ріжних наук, ряд молодих наукових робітників майже в кожній галузі сучасного культурного життя. Видавництво „Сіяч“ при Інституті видало багато високошкільних підручників, що досі дуже бракували; видано кілька наукових збірників; професори Інституту дали цілий ряд наукових викладів у ріжних наукових установах і товариствах; професура Інституту спільно зі студентами ріжних відділів улаштовувала шорoку прилюдні академії мистецького та наукового змісту. Інститут крім поглиблення нашої культури, причинився до забезпечення народові доброї слави та навязання культурних звязків з представниками інших національностей.

Багато Інститут завдячує доброзичливій братній чехословацькій допомозі, а передовсім президентові В. Г. Масарикові, міністрові зак. справ д-рові Бенешові та послові д-рові Гірсі, які брали дуже близько до серця справу. Гості на ювилею повстали з місць на честь Масарика та проголосили йому гучне „слава“.

На превеликий жаль, саме в розмасі всіх своїх творчих сил Інститут з незалежних від нього причин, перервав свою працю: приплив студентів з краю був обмежений, допомога чехо-слов. уряду після кількаразових обмежень, звязаних зі загально-господарською кризою припинювалася. З кінцем січня 1931 Інститут формально був зліквідований. Але свідоме українське громадянство, оцінивши належно заг.-національне та культурно-історичне значіння Інституту і, визнавши конечну потребу такої школи, постановило за всяку ціну вдержати Інститут і надалі.

Другий промовець д-р П. Тенявко у своїй промові висловив подяку від студентства владі чехословацької республики, зокрема її президентові Т. Г. Масарикові, за братню допомогу і професурі за її працю.

Ректор проф. В. Сімович перечитав ряд привітів: від президента ЧСР Т. Г. Масарика, мін. зак. справ д-ра Е. Бенеша, мін. шкільництва д-ра І. Дерера, посла д-ра Гірси, приматора міста Праги д-ра Бакси, від високих шкіл Чехословаччини, ріжних українських і чужих високопоставлених осіб і установ. На цьому закінчилася офіційна частина свята.

В академічній частині були два виклади проф. Л. Білецького та доцентра д-ра П. Феденка. Перший говорив на тему: „Драгоманів і Франко“, другий „Драгоманів і українофільство“. Гадаємо, що ці виклади будуть десь видруковані, тому їх не переповідаємо.

Авдиторія свята складалася переважно з високошкільної професури. Шкода, що колишнє студентство, яке у значній мірі порозїзджалося по світі, не мало змоги взяти участи у цьому святі своєї Альма Матер і мало на ньому тільки кількох представників.

Цим святом У. В. П. І. не тільки завершив 10-ліття свого іствування, але почав одну з дальших фаз свого розвитку. Всі кращі змагання українського громадянства, щоби зберегти цей Інститут слід якнайактивніше підтримати. Галичина, Волинь і Холмщина, де досі нема ніодної рідної високої школи повинні добре подумати про значіння Інституту, як рідної та цілком незалежної високої школи. Доки не будемо мати високих незалежних шкіл, досі не будемо стояти певною ногою на шляху до свого відродження. Тому все, що можемо, мусимо змобілізувати за утримання всіх наших високих шкіл за кордоном у тому числі і Пед. Інституту.

На чисту воду.

Надуживття громадського та матеріяльного характеру — це річ людська. Якто кажуть, „ходить між людьми" та часом і до нас заходить. Як хто хотів би перевести в нас порівнання з іншими народами дорогою основної статистики, то мабуть вислід випав би в нашу користь.

Мимоволі насувається згадка про найближчі випадки в Луцьку, про які були вістки на сторінках нашої преси, а які свідчать про нездорові відносини у найближчім нашім сусідстві, пригадаймо банкроцтва деяких установ, „недомагання" у нотаріятах, проступки серед відповідальних урядовців, а крім цього зовсім недавню будівельну аферу в Гдині і т. п.

І це все якось потахає без більшого відгомону. Правда і ми не без гріха, в ряди-годи трапляються і в нас такі випадки, хіба тільки з тою ріжницею, що рідше і на меншу скалю. Однак у нас власна суспільна опінія сильно тим нервується, категорично осуджує всякі шкідливі потягнення одиниць чи гуртів, а вже найбільше зацікавлення такими випадками в нас виявляють найближчі наші сусіди. Неперебірчива в засобах преса перекручує часом зовсім дрібні випадки та роздуває їх до розмірів великої панами. В тому є свого роду ціль дискридитації. Але є там і дещо слушности.

Нічого дивного, бо недержавний нарід, що домагається для себе справедливости та морального й гідного поступовання у відношенні до нього, мусить передовсім сам відзначатися усіми громадськими чеснотами. На нашу велику радість у нас назагал під цим оглядом не найгірше.

Коли у тому відношенні є в нас деякі досить поважні недомагання, то вони пливуть з іншої сторони, а саме з недостаточного ставлення справи рубом. Раз допустилася якась одиниця чи гурт каригідного проступку зі становища громадянського **і це безспірно доказано,** то від таких людей мусить здорове громадянство рішуче відмежуватися. Коли ми цього не зробимо, то ця зараза зла через стичність має всі дані до ширення в здоровій частині суспільства. Побіч цього недостаточне розмежування між здоровими та шкідливими елементами кидає тінь недовіря і підозрінь на цілий загал. Це можна би прирівняти до випадків у купецькому житті, коли-то домішка лиш 1 проц. менше вартісного товару обезцінює і дискваліфікує значно весь товар на ринку.

Це булаб одна сторона медалі, але з тим вяжеться ще новий і нездоровий симптом збірного народнього життя.

У так витворених відносинах багато людей уважає себе покликаними кидати явно, а ще частіше, потайки непровірені, підслухані, злобно перекручені заміти і підозріння на кожну одиницю чи гурт, не оглядаючись на ніщо, аби тільки „інтерес ішов".

Чи ми не є свідками таких випадків, що десь з десятої руки довідуєтесь, обовязково довірочно, що той а той це нотрійний хабарник, ну просто злодій, зрадник народу і т. п. Але це нічого не перешкоджає, що такі люди тішаться на зовні авторитетом, стоять далі на відповідальних становищах, а ваш інформатор... кланяється в пояс перед тим здогадним чи дійсним злочинцем.

Такий стан є вже зовсім не в порядку.

Тут іншого виходу нема, тільки: або треба рішитися на відвагу та називаючи все по імені зробити з цього ужиток там де слід, або не плести теревень, чи гидких сплїток, що наносять більше шкоди як це комусь може здаватися.

Людці, що задумують брехнею і понижуванням на чести інших громадян, намагатись зробити особисту каріеру, повинні опинитись теж поза тією межею, що відграничує здоровий загал від зараженого.

Одначе щоби не було непорозуміння, то цеї вимоги не ставимо зовсім до здорової, чесної критики, що виплиає з ріжниці поглядів, бо така критика конечна і є доказом живучости суспільства. Ріжниця поглядів у всіх ділянках нашого життя, викликана чесним підходом до справи, **а не матеріяльними й особистими користями,** не є ніяким злочином. У таких випадках мовчати не можна і не треба. Але боротись отверто і чесно, як з чесним противником, для остаточного зясовання найздоровішої думки.

Таким чином викристалізується в нас оконечно ясне поняття, де є зрадник і злочинець, а де чесна людина, може з іншими, хоч і не милими для декого, поглядами на дану справу.

А. Палій.

ПАМЯТАЙТЕ ПРО МОГИЛИ УКРАЇНСЬКИХ ГЕРОЇВ!

Бібліографія фашизму.

Хочу звернути увагу українських читачів, які цікавляться літературою про фашизм і взагалі фашистівським рухом, що в Римі, накладом „Національної Конфедерації Професіоністів і Артистів", вийшли вже два томи „Бібліографії про фашизм" у ріжних мовах*). Ці два перші томи присвячені лише книжкам, — готуються дальші, присвячені важнішим статтям, що появилися в ріжних періодичних виданнях. Перший том має 158 сторінок, другий розрісся вже до 480 сторінок самих назв. Самого цього факту доволі, щоби собі уявити, яке є зацікавлення фашизмом у світі. Найбільше зацікавлення помітне природно в Німеччині і Франції, що взагалі в студіях ріжних політичних і інтелектуальних рухів ідуть все попереду. За ними йдуть англьосаксонські країни. Зі славянських народів, на першому місці стоїть Польща, на останньому — Чехословаччина. Україна в цій Бібліографії зовсім не заступлена, бо, як знаємо, окрім маленької брошурки проф. Мицюка, що зявилася, як відбитка з „Розбудови Нації" і лишилася для видавців Бібліографії невідомою, в українській політичній літературі досі про фашизм майже нічого не було. Будемо надіятися, що бодай до хвилини перевидання Бібліографії, українська політична література відповідно збогатиться і викаже, що українці нарівні з усіма іншими народами цікавляться всіма політичними рухами і мають відповідні видавництва та відповідний контингент читачів.

Не маючи окремих книжок про фашизм, ми маємо зате досить статтей, видрукованих по ріжних наших періодичних органах. Необхідно подбати, щоби бодай у третьому томі Бібліографії, присвяченому реєструванню статтей про фашизм в періодиках, українці були відповідно заступлені. Маю можливість подати до редакції „Бібліографії" листу статтей, що друкувалися свого часу в ЛНВіснику, в „Розбудові Нації", в „Тризубі", в „Ділі", в „Українськім Голосі", почасти в „Новому Часі", в „Самостійній Думці", в „Нашому Шляху" і америк. „Свободі".

Звертаюсь з проханням до тих, хто знав би статті про фашизм в інших органах нашої преси та по календарях, подати мені точну назву статті і автора, а також дату відповідного журналу.

Е. Онацький
(Corso d'Italia 6, Roma (34)).

*) „Bibliografia del Fascismo" Confederazione Nazionanale Professionisti e Artisti. Roma v. I. 1932, V. II. 1933. Ціна: ліри 10 + 15.

Відгомін Городка перед судом.

РОЗПРАВА ПРОТИ 7 МОЛОДИХ УКРАЇНЦІВ ЗА ЗЛОЧИН З 97. ПАРАГРАФУ.

Пятнацятий день розправи.

ПРОМОВИ ОБОРОНЦІВ.

Вчора несподівано прокуратор, що широко розводився над кожним обвинуваченим, почав під кінець скорочуватись і врешті несподіваним апелем, щоб судді присяглі тямили про пропонований напад на почту у Львові та присудом своїм запобігли таким виладкам, закінчив свою промову, не забуваючи додати, що присуду і то гострого присуду вимагає „польскосьць" Львова, рація стану та врешті факт, що національна меншість мусить підчинитися національній більшости, чого теж засуд присяглих мав би бути доказом.

Після промови прокуратора, що врештою не вражала нічим замітнішим з реторичного боку, трибунал візвав до голосу лаву оборонців. Першим з тієї лави почав говорити

ОБОР. Д-Р В. СТАРОСОЛЬСЬКИЙ,

що свою промову почав від оборони обв. Ковалюківни. Вона за словами обор. ні причому в цьому процесі, бож те, що запросила у відому з гостинности хату о. Ковалюка свого знайомого, Мащака — не злочин. Мащак зготовив сам собі обвинувачення, але на думку обор. засудити його не можна, бо його роля була допомічна, він на секунду не був у касі, тому й не брав у повнім значінні того слова участи в нападі. Він врештою був в організації від 17. р. життя, Березинський мав на нього великий вплив а характер у нього такий, що раз дав слово — дотримує.

З черги обговорив обор. правний бік вини Мащака, виказав ріжницю між підготовкою повстання а намаганням викликати повстання та закінчив свою, як завжди, мистецьки побудовану промову таким зазивом:

„Ви поляки, ми українці. Так якось склалося, що ми найшлися по двох боках боєвого історичного фронту. Хай ця боротьба проходить по лицарськи, а ви памятайте, що раз хтось уродився українцем, то він бере на себе всі мрії й бажання цього народу, без огляду на його долю чи недолю. З методами терору ОУН ми не погоджу-

ємося. Але це не значить, щоби в її лавах не було іноді високоідейної молоді. Ми воліліб, щоб прокуратор мав рацію, кажучи, що там найгірша наша молодь. Тоді це не боліло б нас так, як болить тепер".

На закінчення просив обор. звільнити обох його клієнтів від вини й кари.

На цьому властиво закінчено розправу в четвер пополудні. Сьогодні, в пятницю рано, почав говорити при набитій щільно салі, що ще вчора реагувала помітно на річеву та незвичайну промову д-ра Старосольського, черговий оборонець

Д-Р СТЕПАН ШУХЕВИЧ,

оборонець підсудних Куспіся і Ярослава Біласа.

Куспіся схарактеризував оборонець як сірого боєвика та виказав низкою прикладів, порівнань та зізнань, що він брав участь тільки у підготовці нападу, а не в самому нападі. На це доказ й те, що він був уже в 7.30 вечором в день нападу в хаті, тоді, як їдучи найшвидше, в найкращих умовинах, міг бути тільки в 21-ій. Це підтердив теж бл. п. Білас, що за його ж зізнаннями прибув на стацію щойно в год. 23-ій, а в одночасі той постерунковий, який згадував, що в ту ніч хтось ночував у Ставчанах. Згадуючи про підготовку нападу на проф. Ляксера, обор. не може здержатися від обурення на слова прокуратора: „Українська молодь така морально низька, що бє учителів палицями" та реванжується йому признанням для таких представників польської молоді, як св. Гапка, інтеліґентний і второпний хлопець, а закінчує цю частину такими словами: „Якщоб ви й засудили Куспіся, то дивіться на цього хлопця, як прокуратор".

З черги д-р Шухевич взявся за оборону підс. Біласа Яр., що на його ж думку впав жертвою зізнань Мотики так, як Мотика впав жертвою обіцянок поліції. „Мотика зрозумів, що чорний хліб вязня кращий, як поліційна солодка булка", каже обор. і тому відкликує усе, а його зізнань, мовби Яр. Білас був командантом ОУН навіть прокуратор не брав під увагу. Так само не винен Яр. Білас в допомозі до нападу, бо те, що він дістав у свої руки чужий лист, перечитав його, сказав „це не до мене" і віддав кому належало — подія, яка може трапитись кожному і не злочин, врештою в тім листі не було нічого про напад, а тільки про приїзд до Дрогобича — отже знову невинний зміст. Якщо й робив зле, робив несвідомо, але за це карати його не можна.

Промова д-ра Шухевича, витримана в теплобатьківському тоні та виголошена з серцем, зробила на всіх велике враження. Негайно після неї та короткої перерви, почав говорити

ОБОР. Д-Р СТЕПАН БІЛЯК,

який свого клієнта, обв. Цапа, почав боронити від того, що звернув увагу суддів присяглих на слова прокуратора „Я не кажу, що Цап є членом ОУН", на зміну настроїв у прокуратора у відношенні до цього обв. перед і по розправі та на зізнання ком. Маєвського, Пури і т. д., які теж ніколи не чули, щоби Цап належав, або стояв близько до ОУН. Цапа схарактеризував обор. як доброго сина, що побачивши свою рідну матір на поліції, готов був за ціну одного листа до неї признатися до кожного злочину, побоюючись за її здоровля і тому теж змінив свої перші зізнання на пізніші, до цих останніх взяв він подробиці з часописів, які читав до дня арешту 16. грудня та від аґента Фіца, що переслухував уже Вас. Біласа й Куспіся. На стодолу Цапа впала поліція просто: Куспісь зізнав, що водив учасників нападу ночувати до стодоли свого знайомого, поліція почала шукати серед них якогось зі стодолою і найшла Цапа. Але зізнання інших учасників, що стодола була замкнена, коли вони прийшли, факти, що в Цапів є лютий пес та що обв. Цап не попрятав річей тих, що ночували, промовляють за тим, що це все було заінспіроване з боку когось, кому залежало на тім, щоби стодолу найти в обор. каже, що цю справу ще висвітлить. На закінчення д-р Біляк просив присяглих взяти під увагу цього маломовного та щирого сина і віддати його матері, що хвора дожидає на нього.

Д-р Біляк говорив палко, різко і рішуче і викликав на салі та в лаві присяглих відповідний настрій. В год. 5-ій попол. почав говорити обор. підс. Миколи Мотики, *д-р Шевчук*.

*

Як довідуємося, арештованого свідка *Лагуту*, якого прокуратор підозрівав у фальшивих зізнаннях і кривоприсязі, звільнили в четвер на волю зі слідства, не маючи проти нього ніяких доказів.

ЛИТВА ПЛАТИТЬ.

ВАШИНГТОН, 23. 6. ПАТ. Литовський уряд, що 15. 6. мав заплатити Зл. Державам на рахунок воєнного довгу 132.091 дол., повідомив держ. департамент, що заплатить завтра лише 10.000 дол. сріблом.

Соціяльно-демократична партія в Німеччині заборонена.

БЕРЛІН. (ПАТ). Нім. уряд видав розпорядок, яким забороняє діяльність соціял-демократичної партії на терені цілої Німеччини. Міністр внутрішніх справ звернувся до урядів союзних нім. країв у справі видання відповідних заряджень. Члени соц.-демократичної партії, що займають становища в соймах і комунальних репрезентаціях, мусять бути від своїх функцій звільнені. Майно партії підпадає конфіскаті.

НОВА НІМЕЦЬКА ЗАКОРДОННА ПОЛІТИКА.

БЕРЛІН, 23. 6. ПАТ. Провідник нац.-соц. робітничого фронту д-р Лей в промові через радіо назвав міжнародню конференцію праці знаряддям Франції, якого вживають виключно для розбивання німецького народу. Конференцією заволодів II. інтернаціонал. Вкінці Лей висловив сподівання, що виступлення Німеччини з конференції праці стане початком нової німецької закордонної політики, яка дасть Німеччині честь, велич і волю.

СТРАЙК В ІРЛЯНДІЇ.

ДЕБЛІН, 23. 6. ПАТ. В Ірляндії заноситься на новий залізничий страйк, цим разом транспортових робітників на південних залізницях. Товарові поїзди та кораблі стоять у Дебліні невиладувані. Причиною страйку є, що дирекція ввела безплатні відпустки.

ХУРТОВИНА У ФРАНЦІЇ.

ГАВР, 23. 6. ПАТ. Сильна хуртовина, що від тижня лютує в усій Франції та дається сильно відчути в каналі Ляманш, лютувала вчора дуже в Руен. Повітряна труба, в виді величезного стіжка, несла бальки, дошки, дерево і т. д. Кілька секунд опісля цей стіжок ударив у склад вугля та фабрику брикетів над Секваною. Будинки на просторі 6.000 кв. м. завалилися наче домики з карт. Людей не було в домах, були ранені лише дві робітниці. Хуртовина перевернула кілька авт, схопила в повітря дошки та бальки з маґазину. Кількадесять людей є ранених, один має поломані ноги. Шкоди величезні.

ПАПА СПОДІЄТЬСЯ ЗМІНИ НА КРАЩЕ.

ЧІТА ДЕЛЬ ВАТІКАНО, 23. 6. ПАТ. У ватиканських колах кажуть, що папа представникам міжнародного католицького світа сказав, що він глибоко переконаний, що при кінці Святого Року світове положення зміниться основно на краще. Пій XI. підкреслив, що тут не іде про інспірацію або висліди подрібних розумувань, лише про глибоке внутрішне переконання, що весь світ тепер війшов у добу відпряження під кожним оглядом.

1.000 інвалідів УГА жде на поміч громадянства. Вшануйте їхні заслуги і посвяту! Честь народу наказує забезпечити життя тих, що в обороні Вітчини віддали своє здоровля!

НОВИНКИ

— **Першорядна кравецька робітня А. Дуфанця** Львів, Пасаж Міколяша, Тел. 87-41. Матеріяли на складі, ціни знижені. 2456 6—10

— **Всі книжки,** які бажали би Ви прочитати на вакаціях, можете позичити на дуже догідних умовах у **Випозичальні книжок „Ізмараґд"**, Львів, ул. Косцюшка 5, яка має книжки українські, польські, німецькі, француські, англійські та російські. Всі шкільні лектури завжди на складі. Випозичальня відкрита кожного дня від години 9. рано до 7. вечором.

— **На лікування жертви жалюгідних подій на Личаківському цвинтарі** зложила читальня „Просвіти" у Знесінні Старім 5 зол. (замісць пренумерати „Нового Часу" за липень і серпень).

— **На закупно образів париської групи мистців** для ґалерії новітного мистецтва Національного Музею у Львові зібрала жіноча корпорація студенток „Заграва" у Кракові зол. 59.60, на що склали жертви: проф. д-р І. Зілинський і інж. В. Стецура по 5 зол.; проф. Б. Лепкий, проф. д-р В. Кубійович, С. Шайдзіцька і В. Рихвицький по 3 зол.; інж. Е. Бобикевич, Р. Кордасевич, А. Налесник, М. Шарова, І. Левицька, Михальчук, П-во Смики і Мицик по 2 зол.; Яртильсева і П-во Герасими по 1.50 зол.; Головецька, О. Пашкевич, С. Семотнюк, Добржанська, Новосільський, Н. Н., Сухійова, Таруський, Мілян, Вовк, А. Ковалик, В. Татарчинський, Рихлевська, Пиячкова, Шух і Малецька по 1 зол.; Дембіцький 80 сот., Квасниця, Н. Н. і Пінуло по 50 сот.; Е. Саганюк 20 сот., Чепель 10 сот. Збірка у Львові студ. Кривої і Терлецької дала 10 зол. (о. М. Василів 5 зол., д-р І. Бережницький, д-р К. Левицький, О. Назарукова, Гургула і о. Горчинський по 1 зол.). Досі зібрано зол. 323.30. — **Управа Нац. Музею.**

— **Іспит зрілости в українській ґімназії в Рогатині.** До письменного іспиту приступило 18, при письменнім іспиті репробували 5, при устнім 2, здало іспит 11: 1) Бережанський Степан, 2) Гречух Іван, 3) Дяків Мирослав, 4) Крупка Ярослав, 5) Малецький Зиновій, 6) Перепічка Василь, 7) Скасків Богдан Мирослав, 8) Солонинка Василь, 9) Хома Роман, 10) Щербанюк Омелян Ігор, 11) Якимець Теодор. Ученики здавали іспит як екстерністи (8 предметів). Делеґатом Шкільної Кураторії був проф. Олександер Бойцун зі Станиславова.

— **З вистави славянських ілюстрованих часописів.** Пишуть нам із Праги: На виставі сучасних славянських ілюстрованих часописів, у Празі і в Брні, український відділ звернув на себе пильну увагу чужоземної публики і преси. Деякі чеські часописи зазначили, що український відділ був найкраще улаштований. Правда, що редакції українських ілюстрованих часописів повинні би звернути більшу увагу на ілюстрацію своїх видань. Час уже залишити вихіснування для окладинок старі кліші із шабльоновими малюнками з перед двацяти, трицяти років. Необхідно булоб мистецький бік ілюстрованих часописів доручити мистцям. Сучасна українська графіка стоїть на високому рівні світового мистецтва, тимчасом виставлені українські ілюстровані часописи, в порівнянні з ілюстрованими часописами інших народів, виглядали блідувато. З українських часописів на виставі зокрема мав великий успіх журнал „Нова Хата". До певної міри цьому сприяло й те, що редакція „Н. Х." надіслала для виставки серію найкраще ілюстрованих чисел, що дало можливість публиці ближче познайомитись із виданням. Інші українські редакції про це не подбали. Навіть заклик Українського Історичного Кабінету про надсилку для вистави часописів не всі редакції помістили. — **М. О.**

— **Знижка комірного на 20 проц.** Польське м-ство внутрішніх справ розглядає справу знижки комірного в старих домах. Проектують знижку на 10—20 проц., та її полагодять може аж зимою.

— **Чотири вулиці у Львові** викладуть асфальтом цього року: вул. Яблоновських, Красіцьких, Набеляка і Содову. Разом коштувати це буде 80.000 зол.

— **Кошти процесу Ґорґонової.** В краківському окружному суді скінчили обрахунок процесу Ґорґонової. Це був найдорожчий процес у Польщі, коштував докладно 25.998 зол. 50 сот. Велика частина з тієї суми припала знавцям за дієти, льокальна візія в Бруховичах і кошти подорожі коштували 2.500 зол., решта залізничі поїздки, марки, удержання свідків у Кракові і т. д.

— **Комунікат про самогубство Щирекової.** Президія союзу товариств асистентів вищих польських шкіл видала комунікат у справі самогубства асистентки львівської політехніки д-р Юлії Сокульської-Щирекової. Комунікат не вдається в формальну оцінку обставин самогуб-

ства, бо це має вияснити слідство, яке веде ректор політехніки, одначе вказує, що загальним тлом трагедії є виїмково тяжке положення асистентів вищих шкіл.

— **Співвласничка „Гигієни" отруїлася.** 50-літн. співвласничка ресторану „Гигієна" при вул. 3. Мая у Львові Роз. Клінґ, горбата, нездужала на серце та нирки. Щоби вкоротити собі муки, отруїлася світляним газом. Тіло своє записала просекторії для научних цілей.

— **Загадочне вбивство.** В гущавині біля села Хухли найшли вбитого, прикритого листям 55-літнього лодзького купця Оскара Назарського. Досі слідство не ствердило, чи Назарського вбили задля грабежі чи з політичних причин. Назарський брав чинну участь у суспільному житті німецької кольонії в Лодзі та був скарбником евангелицького збору.

— **Дитина під колесами авта.** Шофер поліційного авта в Мостах Великих Ст. Ґаківер наїхав на вул. Павлинів у Львові на 4-літнього Андрія Оліярника (синка сторожа дому при вул. Пісковій ч. 50). Змасакровану дитину віддали до шпиталю.

— **З капраля поручник.** Юлій Седляк, громадський писар в Олеховицях (пов. Сянік), жонатий, батько троє дітей, капраль резерви, купив собі старшинський однострій та виїхав до Рави Руської. Тут залюбилася в „поручнику" Седляку Олена Г., дочка багатих батьків. Небаром відбувся і шлюб у Львові. Та в Раві Руській здемаскував Седляка капітан, командант йогож компанії. Седляка арештували і проти нього відбулася у Львові розправа. Засудили його на 6 літ вязниці.

— **Марчинський перед судом.** У варшавському окружному суді відбувається розправа польського письменника Антона Марчинського, якого подали в суд власники видавничої фірми „Ренесанс" у Станиславові Людвик і Едвард Ердтрахт, із якими Марчинський був у торговельних взаєминах. Коли Марчинський розійшовся з ними видав дві повісти („Володарка підземелля", „Бичий сон"), в яких виступають темні типи з назвищами власників „Ренесансу". На основі скарги Ердтрахтів суд постановив насамперед заарештувати наклад згаданих повістей. Апеляційний суд уневажнив конфіскату. До суду візвали як знавців Новачинського, Бельмонта та Ваховського. Два перші мають ствердити, чи вживання назвищ осіб живих є ноторійне в літературі, а Ваховський має ствердити, що Марчинський, як розійшовся з Ердтрахтами, грозив їм, що з ними порахується.

— **Суфражетки не хотять тратити громадянства.** Англійські суфражетки почали гостру пропаганду проти одного закону, що його має затвердити палата льордів. Цей закон, згідний з женевською конвенцією з 1930 р., рішає, що кожна англійка, яка виходить замуж за чужинця тратить англійське громадянство. Суфражетки бунтуються проти цього і хотіли би залишитися і надалі під опікою англійських законів. Акція їх, на жаль, безвиглядна.

— **Дорога конференція.** Льондонська економічна конференція, що хоче санувати світові финанси не йде під знаком ощадности. 1500 осіб, що зїхалося там від 66 держав, мусить вигідно жити, шоби мати погідний настрій, не дивитися песимістично на будуччину світа і головно не пересваритися між собою. Такі наради коштуватимуть приблизно... 10 міліонів долярів. Коли рахувати, що делеґати присвятять справам фінансової всесвітньої кризи 5 годин денно (бо більше на таку важку тему говорити годі), тоді вийде, що кожна хвилина коштуватиме приблизно 10 тисяч долярів. Рух на такій конференції небувалий. Американська делеґація видає денно на самі телеґрами до американської преси 1000 дол., 5000 листів іде денно від ріжних членів цієї конференції, не рахуючи приватних листів. Власники готелів, де мешкають гості, подбали навіть за національні страви та напитки для представників ріжних народів.

— **Концертове місто.** За минулий зимовий сезон було у Празі місячно 48—50 концертів. У грудні м. р. на 48 концертах виведи 580 творів 225 композиторів. На першому місці стояли чехословацькі твори (283), далі йшли німецькі з цифрою 100, італійські 56, французські 40, російські 27, польські 21 і 51 інших національностей. Головними організаторами таких концертів є чеська фільгармонія та державна консерваторія.

— **Масонські льожі.** „Понтифікальний католицький річник" у французькій мові в томі за р. 1933 подає статистику масонських льож на цілому світі. З неї виходить, що всіх масонів є 4 міл. 455.879, з чого 666.691 в Европі, 3 міл. 942.141 в Півн. Америці, 30.254 у середущій Америці, 54.952 в Півд. Америці, 200.942 в Австралії, 6.042 в Азії і 4.500 в Африці.

— **Жертва звания.** Д-рові Степанові Туркіні, радольогові шпиталю Де ля Шаріте в Парижі мусіли за останні два роки семий раз оперувати руки наслідком пораження проміннями Ікс, яких уживають при наукових дослідах.

— **Айнштайн у франц. Академії Наук.** Париська Академія Наук поставила на засіданні тісного комітету пропозицію, щоби одно із вільних місць для чужинних її членів заняв Айнштайн, творець теорії умовности. На найближчім повнім засіданні вибір цей переведуть формально.

— **Нова планета.** Астрономічна обсерваторія в Йоганнесбурґу відкрила малу планету, названу покищо на зразок американських вулиць або авт цифрою „1933 Н Н". Її дорога йде до середини шляху, який робить земля. Минулого року німецький астроном Райнмут відкрив дуже подібну планету, що може підійти до землі ближче, ніж яканебудь інша і попадає в простір між Венерою і Меркурієм.

— **Залізничий шлях із 120 мостами.** Дуже оригінальний залізничий шлях істнує у Словаччині на лінії Зволень-Крупіна, що лучить Братиславу через Шоб і Будапешт з Букарештом. На цьому недовгому просторі 33 км. вибудували 120 мостів. Один із віядуктів матиме 83 м. довжини і 13 м. висоти, другий 120 м. довжини і 14 м. висоти. Крім цього є на цій лінії два тунелі, один на 230 м., другий на 120 м.

— **Трилітня дитина бачила дощ перший раз у житті.** Міністр публичних робіт у Саскачевані (Канада), Браент, ручить за правдивість такого оповідання: В одній місцевості в південній частині провінції має один фармер трьох-літню дівчинку, яка ще не виділа дощу в своїм житті. Коли недавно зачав там іти дощ, урадований батько накинув плахту на дитину і виніс її на двір. Дитина перелякалася. Вона думала, що хтось, кого вона не видить, кропить її водою. Вона не давалась заспокоїти, поки батько не заніс її до хати, аж там мати пояснила їй, що це за чудо.

— **Найстарша жінка в світі.** Париська преса впевняє, що мексиканська громадянка Мартіна де ля Рока має справді 170 літ, бо уроджена в 1763 р. Якщо це не денникарська качка вакаційного сезону, то американські денникарі мають нагоду до небувалого інтервю з особою, що пережила стільки воєн, революцій і престолів.

— **Справлення помилки.** У „Ділі" з 22. червня в статті про сільсько-господарські курси надруковано помилково назвище „Сенів" замісць „Сеньків".

---o---

З театру.

Театр Ріжнородностей: „Вбю її", комедія на 3 дії Россато і Капо.

Заздрощі — найбільша отрута кохання. Хто зазнав їх, має дві дороги: або у чернечій покорі відректися коханої жінки, або предложити воєнне ультиматум: „ти або я". Ультиматум пахне револьвером. Револьвер грає у цій пєсі велику ролю, дарма, що дія любовної трагедії відбувається у Венеції. Венеція, пригадуєте собі, була сценою найбільшої трагедії заздрощів: Отелльо та Дездемони. Герой оцієї пєси не хоче наслідувати Отеля, бо все, що робить точно та холодно обдумує. Тому-то він придумав нову страшну помсту: у менті, коли найшов доказ зради своєї жінки, замісць задушити її, женитьcя з нею. Які муки він переходить, можна догадатися... але тільки в частині. Бо на це люди пишуть комедії на трагічну тему, щоби придумувати несподівані ситуації.

Невяпович д. добрий актор і в ролі головного героя щиро бавив слухачів своєю любовною трагедією.

м. р.

Не забувайте про тих, що в боротьбі за кращу долю Народу стали інвалідами! Жертвуйте в хосен українських інвалідів!

ХТО ЗНАЄ?

Редакція „Української Енциклопедії" просить подати їй (на адресу: Ред. У. З. Е. Львів, вул. Чарнецького 26, м. 1) відомости про таких діячів:

Шайбле, укр. генерал, 1919 начальник Гол. Управління Ген. Штабу УНР; імя? дати?

Шаманек Альфред, генерал УГА, коли народився?

Шашкевич Богуслав, укр. майор, ком. 4. золочівської бригади, — коли народився?

Шебеко Н., рос. дипльомат, перед війною рос. амбасадор у Відні; імя? дати?

Шльосер Карло, укр. майор, ком. 11. стрийської бригади, коли народився?

Шобер Ріхард, сотник ген. булави УГА, начальник оперативного відділу Нач. Команди в часі її побуту на В. Україні.

Штукгайль, сотник ген. булави УГА, в VIII. 1919, начальник оперативного відділу Нач. Команди, опісля начальник булави Команди Етапу УГА; імя, дати?

Шілінг, рос. генерал, за окупації України рос. Добровольчою армією командант правобережного фронту, 1919 ратифікував договір між УГА і Добровольчою армією; імя, дати?

Шраг Микола, син Ілї Шрага, член і заступник голови Центр. Ради 1917—18., коли народився?

Шепель Яків, повстанчий отаман, оперував проти більшовиків 1919—21 в околицях Жмеринки, Винниці, Литина й Летичева, † 1921; коли народився?

---o---

СПОРТ.

СПОРТОВІ ВИСЛІДИ З КРАЮ.

САМБІР. Дністер — Ж. К. С. 5:2 (3:2). Змагання за мист. Ц-ка., розіграні 11. ц. м.

ДРОГОБИЧ. Ганада — Дністер (Самбір) 3:1 Змагання товариські, розіграні 17. ц. м.

ДРОГОБИЧ. Скала (Стрий) — Бетар 4:0. Змагання товариські, в яких українська одинацятка зі Стрия виявилася технічно і тактично на цілу клясу ліпшою, тому виграла вповні заслужено.

ГОРОДЕНКА. Пробій — Стшелец 1:1 (1:1). Перший виступ молодої української одинацятки проти дуже сильного противника увінчався успіхом. Змагуни Пробою, що виступили в гарних дресах, грали амбітно й жертвенно і тому осягнули ремісовий вислід. Українська публика вертала з гриска вдоволена. Видців до 200.

ЗА КОРДОНОМ.

ПРАГА. 21. 6. Змагання за чашу між Славією й Австрією закінчилися перемогою першої у відношенні 3:1 (2:1). Австрія грала краще, Славія практичніше. Видців 25.000. Відплатні змагання відбудуться у Відні 2. липня ц. р.

ЗМАГАННЯ ЗА МИСТЕЦТВО У. С. С.

В неділю 25. 6. грають у Львові: Сокіл IV — Чорноморці, год. 10. рано на гриску „Гасмонеї". Суддя п. Повзанюк. Тризуб — У. Р. С. К., год. 17-а на гриску Р. К. С. у Богданівці. Суддя п. Круль. — Мета — Комета суддя п. Сачинський.

СВІТЕЗЬ — УКРАЇНА.

Відплатні змагання за мистецтво А-кляси між цими дружинами відбудуться в неділю 25. ц. м. на гриску Чорних в год. 11. передполуднем. Дружина чорно-червоних по останній програній схоче певно зреабілітуватися і тому слід надіятися доброї та амбітної гри. Ціни білетів низькі.

ЗМАГАННЯ У ВІДБИВАНЦІ.

В неділю 25. ц. м. в год. 8-ій рано на площі Сокола-Батька дальші розгрівки за мистецтво У. С. С. Зголосяться дружини: УССК, Плай, Тризуб, К. Л. К., Сокіл III., Сокіл IV та Сокіл-Батько. Дружина, що без оправдання не стане до змагань, програє воковером у користь випьосованого противника.

---o---

Театри.

Великий Міський Театр

Субота, 24 червня год. 7.30 веч. „Капітан із Кепеніку“ (вист. Ст. Ярача).

Неділя, 25. червня год. 3.30 „Викрадена наречена“ (всі місця по 1 зол., льосування в бюрі „Або“).

Неділя, 25. червня год. 7.30 веч. „Капітан із Кепеніку“ (вист. Ст. Ярача).

Театр Ріжнородностей.

Субота, 24. червня год. 3.30 попол. Прилюдна ген. проба драматичного курсу Поль. Муз. Тов. „Зачароване Колесо“, „Дівочі обіти“ „Пан Бенет“.

Субота, 24. червня год. 7.30 веч. „Вбюп“ (вист. Р. Невяровіча).

Неділя, 25. червня год. 7.30 веч. „Вбюп“ (вист. Р. Невяровіча).

Кіна.

АДРІЯ: „Білі ночі“.
АПОЛЬО: „Акселя“ (на осн. Пера Бенса).
АТЛЯНТІК: „Оженися зі мною!“
КАСІНО: „Королева скорости“.
КОЛІСЕЙ: „Бічна вулиця“, ревія: „За рік, за день, за хвилину“.
КОПЕРИК: „Манджурія горить“, „Симфонія 6-х міліонів“.
МАРУСЕНЬКА: „Манджурія горить“, „Симфонія 6-х міліонів“.
МІРАЖ: „Циганські романси“.
МУЗА: „Жінка без будучини“.
ПАЛЯС: „Екстаза“.
ПАН: „Натхнення“ (Гр. Гарбо) і комедія.
ПАСАЖ: „Небезпечний романс“, „Маціст імператор“.
СТИЛЕВЕ: „Експрес Рим“ і ревія „Ідемо на літнище“.
ХИМЕРА: „Погасаюче полумя“ (Кліф Брук).
УТІХА: „Пімста Тонга“ та ревія.

Закордонне радіо.

Субота, 24. червня 1933.

Братислава (279,3) 19.25 Хор, 20.45 „Долді“ оп. Прованіка; **Міляно** (331,4) 11.15, 13.45 Музика; 20.40 Оперетка; **Стокгольм** (435,4) 19.30 Військова музика; **Рим** (441,2) 17.30 Концерт, 20.45 „Фавст“ оп. Гунода; **Прага** (486,6) 20.20 Пісні; **Відень** (518,1) 11.30 Капеля, 18.15 Хор, 20.30 Військ. орхестра; **Мінхен** (532,9) 20.00 Вес. вечір; **Будапешт** (550,5) 12.05 Військ. орхестра, 17.00 Пісні; **Любляна** (576) 20.00 Спів. квінтет; **Харків** (937,5) 9.00, 15.00 Концерт, 13.50 Муз.-літ. авдиція, 16.20 Грамофон, реклама, 18.00 Гумор, сатира, 19.00 Концерт із „Березілю“.

Неділя, 25. червня 1933.

Братислава (279,3) 10.00, 17.30 Концерт, 18.25 Фортепян; **Талін** (296,8) 15.00 Трансм. спів. свята (563 хори, 19.915 співаків); **Бреслав** (325) 19.30 Пів години гумору; **Міляно** (331,4) 20.30 „Дафні“ оп. Муле; **Льондон** (356) 21.30 „Сон літньої ночі“ Мендельсона; **Букарешт** (394,2) 20.00 Ловці жемчугів, оп. Бізета; **Білгород** (429,7) 15.00, 20.30 Пісні; **Відень** (518,1) 11.30, 16.50 Концерт, 20.00 „Драй арме Тайфель“ оп. Вайнбергера; **Мінхен** (532,9) 17.50 Два фортепяни; **Будапешт** (550,5) 19.15 Циг. орхестра; **Харків** (937,5) 9.00 Солісти, 13.50 Квартет, 15.50 Камер. концерт, 18.00 Музика, рецитації, 19.00 Увертюри й оп. арії; **Москва** (1000) 17.25 „Гейша“ оп. Джонса (Досв. 720 м.).

Львівське радіо.

Субота, 24. червня 1933.

7.00—8.00 Ранішні авдиції; 12.10, 12.35, 14.55, 15.10, 22.00, 22.40 Грамофон; 15.35 Сальонова орхестра; 16.00 Авд. для хорих, Сальонова орхестра; 16.30 Орхестра (твори І. Штравса); 17.00 Балачка; 17.15 Концерт; 17.55 Відч.: „Джерело ідеї комунізму“; 18.15 „Каяком по озерах і ріках Поморя“; 18.35 Фортепян; 19.40 Оповідання: „Аванс Єр. Ченсціка“; 20.00 Легка музика, спів; 21.10 Репортаж із вежі львівського ратуша; 21.30 Шопенівський концерт; 22.25 Спортові вістки.

Неділя, 25. червня 1933.

12.35 Орхестра, спів; 14.00 Лісова скринька; 14.15 Хліб.-метеорольог. комунікат; 14.20 Пісні (мішаний хор); 14.45 Хлібороб. освіта в славянських краях; 15.05 Податкові залеглости; 15.15 Грамофон, Сільва рерум; 16.30 Спів; 17.00 Мистецтва та роб. кляса; 17.15 Симф. орхестра; 18.00 Куток мови; 18.15 Грамофон; 18.40 Всячина; 19.00 Пошлюбна подорож п. директора; 20.00 Орхестра; 21.30 Спів; 22.00 Літ. авдиція; 22.15, 22.45 Танкова музика; 22.25, 22.27 Спортові вістки.

БІРЖА.

ЗБІЖЕ.

За 100 кг. льоко ст. над. парітас 200 км. Ціни ринк.	золотих від	золотих до
Пшениця двірська	31·25	31·75
Пшениця збірна	29·—	29·50
Жито одноціле	16·50	16·75
Жито збірне	15·75	16·25
Ячмінь двір. одноцілий	14·75	15·25
Ячмінь на мливо	12·50	13·—
Овес галицький	9·75	10·25
Овес замоклий	11·25	11·75
Кукурудза краєва	15·—	15·50
Бараболя промисл.	2·50	3·—
Фасоля біла	17·—	20·—
Фасоля колірова	13·—	14·—
Фасоля краса (з мішк.)	12·—	13·—
Горох пів-Вікторія	18,—	20·—
Горох полевий	14·—	16·—
Бобик	10·50	11·—
Вика чорна	7· –	7·50
Вика сіра	6·—	6·25
Сіно солодке прасов.	6·50	7·50
Солома прасована	4·50	5·—
Гречка	13·50	14·-
Льон	38·—	40·—
Лубін синій	8·—	8·25
Ріпак озимий	40·—	42·—
Висівки житні	8·75	9·—
Висівки пшеничні	8·25	8·50
Пшоно	26·50	27·50
Просо краєве	15·—	15·50
Макухи льняні	17·—	18·—
Конюшина черв. за.	70·—	72·—
Мак синій	180·—	190·—
Мак сивий	160·—	170·—

100 кг. льоко Львів	від	до
Пшениця двірська	32·75	33·25
Пшениця збірна	30·50	31·—
Жито одноціле	18·—	18·25
Жито збірне	17·25	17·75
Ячмінь на мливо	13·75	14·25
Овес збірний	11·50	12·—
Мука пшен. люксусова	62·50	63·—
Мука пшен. 65 проц.	46·—	47·—
Мука житня тип уряд.	33·50	34·—
Висівки житні	9·—	9·—
Висівки пшеничні	9·—	9·25
Крупи ячмінні грубші	25·—	27·—
Пшоно ч. 1	34·—	36·—
Пенцак ч. 10	25·—	27·—
Сіно солодке кр. пр.	7·50	8·50

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“:

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 23. VI.: масло —.—, молоко 15 сот., сметана 70 сот., яйця 2.60 зол. Тенденція на масло і на молоко слаба, на сметану і яйця удержана.

ГРОШІ.

На львівській неофіціяльній біржі курс доляра виносив 7.20 зол. — 7.21 і пів. Тенденція знижкова. Філія Банку Польського платила за доляра по 7.15 зол.

У міжбанкових трансакціях платили за Льондон 30.25—30.35, Ціріх 172.15—173.30, Відень 96—100, Париж 35.05—35.15.

ВАРШАВСЬКА БІРЖА.

Трансакції. Продажа. Купно.

Бельгія 124.65, Голяндія 358.35, Льондон 30.27, Париж 35.10, Прага 26.55, Швайцарія 172.16, Стокгольм 156.20, Італія 46.80.

Міжнародній курс доляра гот. удержався на 7.25 зол.

Процентові папери.

3-проц. будів. позичка 37.85, 7-проц. позичка стабіл. 49.50, 4-проц. поз. інвест. 100.75, 4-проц. держ. поз. прем. долярова 49, 5-проц. поз. конверс. 43.50, 6-проц. поз. долярова 47.25, Банк Польський 76, позичка дільон. 52.25.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ІНЖИНІРИ КАХНИКЕВИЧ І БІЛИНСЬКИЙ — концесіоноване технічне бюро для інсталяцій електричних і водопровідних уладжень, моторів, помп, турбін. Проектування електрівень та інших промислових заведень. — Львів, ул. Генінга ч. 36. тел. 48-06. 2504 2—3

ДОРА, кліматичне літнище, Пансіон „МАЛЯВА“ серед прегарної високогірської панорами, догідно положений, близько стації, Прута, ліса. Соняшні кімнати, веранди, саля, город, радіо. Знаменита домашня кухня. Ціни поміркованї. Родинам, молоді знижка. 2089 3—3

МАШИНА до писання „Адлер“ українсько-польська, оказійно продається. „Машинополь“, Львів, Сикстуська 9. 3—3

ПОШУКУЮ інтеліг. лектора (-ки) з доброї родини 3—4 год. тижн. Зголошення з умовинами під „Чиста вимова“ до Адмін. „Діла“. 2517 1—1

ДЕРЖАВНИЙ урядник з академічною освітою, кавалер 35 літ, навяже листування в цілях матримоніяльних. Зголошення до „Діла“ під „Заточенець“. 2515 1—1

УКРАЇНЦІ! ДАХІВКУ палену найліпшої якости купуйте лише у свому Товаристві „Уна“ в Дрогобичі, Пілсудського 18. 2516 1—3

СПІЛЬНИК з вкладом 10.000 зол. потрібний до промислового підприємства. Маріяни Капустяк бічна Дунін-Борковських ч. 6, І. п. 2512 1—1

ДЕШЕВІ вакації у Ворохті, на липень, серпень приватно, простора кімната з садовим харчем за 4 зол. Писати: Левинський, Потоцького 58, Львів. 1—1

ІНЖИНІР шукає на липень літнисько в українськім домі серед лісів над рікою. Зголошення з ціною до „Діла“ під „Самітний“. 2515 1—1

ТОВАРИСТВО з 4—6 осіб знайде душевний і тілесний відпочинок у глибоких горах. Харч добірний — до 4 зол. від особи. Ірена Вергун, Красноїлля п. Ясеня Горішний. 2506 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Ширіть наш часопис!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 шпальти текстові і 8 шпальт оголошеневих.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . . зол. 0.15
1 „ одношпальтовий надіслане і некрольоги „ 0·40
1 „ „ в тексті і новинках „ 0·48
1 „ „ на першій сторінці . „ 0·55

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні по . . . . зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . „ 0·10
шукаючі праці . . . . „ 0·08
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . . зол. 380·—
„ „ 1/2 . . . . . . „ 200·—
„ „ 1/4 . . . . . . „ 110·—
„ „ 1/8 . . . . . . „ 60·—
Текстові сторони 50 проц. дорожче.

За редакцію відповідає Олександер Костик | Видає Видавнича Спілка „Діло“ | З друкарні Вид. Спілки „Діло“ Львів, Ринок 10.